

Május 11-én Braskó Sándor készített 2x4 perces CCD-felvételt a kométáról egy 4,5/300-as teleobjektívvel és Starlight Xpress MX516-os kamerával (+ Astronomik L szűrő). A képen teljesen csillagszerű a fej és a vizuális megfigyelésekben említett vékony, legalább 25' hosszú csóva is látható, amelynek mintha a déli fele egy kicsit fényesebb lenne. Az Astroart program segítségével a fej fényességét 9^m8-ban határozta meg.

Következő észlelőnk Sánta Gábor volt, aki május 12-én az erős szürkület miatt már csak a belső, 1,5-es tartományokat látta, így adatai nem reálisak. Három nappal később azonban már teljes pompájában láthatta: „10x50 B: Könnyen észrevehető, szép üstökös, kiterjedt (5'), nem kimondottan diffúz. Összfényessége 7^m, 8. 11,4 T, 50x: A kóma így csak 4'-es, de megjelenik egy 1'-1,5-es, csepp alakú tartomány a közepén. A végéből hihetetlenül vékony és kontrasztos, 35' hosszú ionsóva tör elő (PA 310). EL-sal emellett – az ionsóvárára vetülve – 20'-es, tömzsi porcsóva vehető észre.” Az adatok alapján a kóma 300 ezer km-esre hízott, a csóva pedig 1,5 millió km-esre zsugorodott. A kóma méretének növekedése első olvasatra talán furcsának tűnhet, hiszen április 30-a és május 15-e között a kométa naptávolsága a duplájára nőtt, vagyis anyagkibocsátása elvileg csökkent, ám ez a jelenség már évszázadok óta ismert. Mivel a hatás a kis naptávolságú üstökösöknél vehető észre a legjobban, azok viszont napközben a horizont közelében látszanak, sokan ma is észlelési effektusnak tartják a jelenséget: vastag légkörön, ráadásul világosodó égen észlelve nem látjuk a kóma külső, halvány részeit.

A hónap második felében már csak két megfigyelést kaptunk a rohamosan halványuló vándorról. Május 18-án végre Tóth Zoltán is megpillantotta, és 9^m5-s összfényesség mellett egy legalább 30'-es csóvát látott, ami egészen rendkívüli. Ekkor mag már nem látszott, a 3'-es kóma meglehetősen diffúzknak mutatkozott. Utoljára Sánta Gábor látta 24-én, amikor 15'-es ionsóva már a rövid porcsóva mellett és nem rávetülve látszott.

Halvány üstökösök

40P/Väisälä 1. A CCD-s megfigyelések szerint 15 magnitúdós üstökösöt Tóth Zoltán próbálta megfigyelni május 15-én, sajnos sikertelenül. Fél ívperces átmérőt feltételezve fényessége nem haladta meg a 13^m5-t.

SÁRNECZKY KRISZTIÁN

Üstökös hírek

P/2003 L1 (Scotti)

Jim V. Scotti azonosította a 93 cm-es Spacewatch-reflektor június 4-ei felvételein. A 19^m7-s, közepes keringési idejű üstökös érdekessége, hogy napközelpontja a Jupiter pályájának közelében húzódik. Előbb 2003. április 29-ei NEAT felvételeken is azonosították, majd Maik

Meyer német amatőrcsillagász a program Palomar-hegyen felvett 2002. áprilisi képein is megtalálta. Brian G. Marsden pályaszámításai a 2002. április 5-e és 2003. június 18-a közötti 66 észlelésre támaszkodnak. (IAUC 8145, MPEC 2003-M21)

T = 2003.03.07,67544 TT	$\omega = 355^{\circ}19266$
e = 0,2520018	$\Omega = 226^{\circ}03859$
q = 5,0097226 Cs.E.	i = 9 ^o 02419
a = 6,6975059 Cs.E.	P = 17,333 év

C/2003 O1 (LINEAR)

Ezt a távoli üstököszt 2003. július 19-én, 18^m,4-s fényességnél fedezte fel a LINEAR. Egymilliárd km-nél nagyobb naptávolsága ellenére rövid csóva is látszott. Később három olasz amatőrcsillagász, Roberto Haver, Andrea Pelloni és Giuseppe Forti a NEAT program 2002. július 27-ei felvételein is megtalálta az égitest halvány nyomát. Pályaelemeit a 2003. augusztus 30-áig terjedő időszak 182 megfigyelése alapján Marsden számította. (IAUC 8170, MPEC 2003–R09)

T = 2004.03.17,17701 TT $\omega = 81^{\circ}66983$
e = 1,0012443 $\Omega = 347^{\circ}64339$
q = 6,8472892 Cs.E. i = 117^{\circ}98154

P/2003 O3 (LINEAR)

A földközeli üstökösök csoportjába tartozó égitestet 2003. július 30-án fedezték fel 18^m,9-nál. A megerősítő észlelések szerint 5"-10"-es kómája és hasonló hosszúságú, legyezőszerű csóvája volt. Marsden pályaszámításai a július 30-a és október 5-e közötti 226 megfigyelés alapján készültek. Ezek szerint 1992 szeptemberében 0,262 Cs.E.-re megközelítette bolygónkat. (MPEC 2003–T41)

T = 2003.08.14,0639 TT $\omega = 0^{\circ}7632$
e = 0,598639 $\Omega = 341^{\circ}5021$
q = 1,246405 Cs.E. i = 8^{\circ}3650
a = 3,105449 Cs.E. P = 5,473 év

C/2003 S3 (LINEAR) = 2002 XM113

Mike Bezpalko, a LINEAR operátora vette észre ezt az üstököszt a program 2003. szeptember 27-ei felvételén. A 8 Cs.E.-nél is messzebb járó vándort később a 2002 decemberében felfedezett 2002 XM113 jelű kisbolygóval is azonosnak találták. Marsden pályaszámításai a 2002. december 13-a és 2003. november 26-a között készült 105 pozíciómérés alapján készültek. (MPC 50355)

T = 2003.04.10,2393 TT $\omega = 154^{\circ}5530$
e = 1,001410 $\Omega = 226^{\circ}3891$
q = 8,129419 Cs.E. i = 151^{\circ}4969

C/2003 T4 (LINEAR)

A Camelopardalis és az Ursa Maior határán fedezték fel, mint 19^m,7-s, csillagszerű égitest. Apró kómáját a következő napokban észlelték. A 6,5 Cs.E.-s naptávolságban járó üstököszt másfél évvel napközelsége előtt sikerült felfedezni. Perihéliumban 0,85 Cs.E.-re megközelíti majd Napunkat, ám helyzete nagyon kedvezőtlenül alakul. Hazánkból 2005 márciusának végéig lesz megfigyelhető, amikor fényessége várhatóan eléri a 7–8 magnitúdót. A pályaszámítást az október 13-a és december 31-e közötti 169 megfigyelés alapján Marsden végezte. (IAUC 8224, MPEC 2004–A09)

T = 2005.04.03,6428 TT $\omega = 181^{\circ}6661$
e = 1,000661 $\Omega = 93^{\circ}9096$
q = 0,849933 Cs.E. i = 86^{\circ}7671

P/2004 CB (LINEAR)

Földszúró kisbolygóként fedezték fel 2004. február 3-án 18^m,1-nál. Üstökös mi-voltára Robert H. McNaught derített fényt, amikor a Siding Spring-i 1,02 m-es reflektorral készített március 30-ai felvételein egy vékony, 1,1 hosszú csóva, valószínűleg egy éléről látszó porlepel jelent meg a csillagszerű fej mögött. A haladó üstökös pályaelemeit Marsden a február 3-a és április 9-e közötti készült 301 pozíciómérés alapján számította. Kazuo Kinoshita eredményei szerint 2014. május 30-án 0,065 Cs.E.-re megközelít majd minket, miközben napközelpontja folyamatosan távolodik, 2050-től már 1 Cs.E.-nél is nagyobb lesz. (IAUC 8314, MPEC 2004–C16, G35)

T = 2004.04.02,16281 TT $\omega = 149^{\circ}65503$
e = 0,6894364 $\Omega = 66^{\circ}48833$
q = 0,9121820 Cs.E. i = 19^{\circ}14781
a = 2,9371829 Cs.E. P = 5,034 év